

ANAMED

ANAMED Direktörü'nden

Gündemde Çatalhöyük var. ANAMED'in "Bir Kazı Hikayesi: Çatalhöyük" başlıklı sergisi, Şubat ayında sona ermiş olsa da bu önemli Neolitik sit alanına ve çeşitli arkeoloji çalışmalarına dikkat çekmeyi başarılı bir şekilde sürdürüyor. ANAMED'in Refik Anadol ile birlikte hazırladığı çalışma ise, bu yılın "En Başarılı Koçlular" yarışmasının "Dijitalleşenler" kategorisinde büyük ödülü kazandı. Sergi ekibi, çalışmayı (ve özellikle de çalışmanın sanal gerçekliğe dair yönlerini) bu yıl Barcelona'da düzenlenen [Avrupa Arkeologlar Birliği \(European Association of Archaeologists\)](#) toplantısında sundu. Bu sergi, aynı zamanda ANAMED'in uluslararası düzeyde seyahat eden ilk sergi organizasyonu olacak. [University of London, School of Oriental and African Studies \(SOAS\), Brunei Gallery](#)'de düzenlenen sergi, Aralık ayı ortasına kadar gezilebilecek. İlk Çatalhöyük sergisini kaçırdıysanız belki de Londra'da yakalayıp gezme fırsatınız olur.

İstanbul'da ise, 2019 yılı boyunca sürecek iki sergimiz var: "[Tarihin Merkezine Seyahat: Fotoğraf ve Osmanlı Köklerinin Yeniden Keşfi \(1886\)](#)" ve "[Yitik İmparatorluğu Resmetmek: İtalyan Merceğinden Anadolu'daki Bizans Sanatı, 1960-2000.](#)" "Tarihin Merkezine Seyahat" sergisinde incelenen erken dönem fotoğraf kullanımı ve teknikleri, Haziran ayında düzenlenen bir [çalıştay'a](#) kısmen konu oldu. Ayrıca, ANAMED Galerî Küratörü Ebru Esra Satıcı'nın bir süre önce Psikart'ta yayımladığı yazısından seçme kısımlar da bu sayfalarda yer almakta. ANAMED'in başarılı sergilerinden "[Yusuf Franko](#)" bu yılın sonlarında doğru Ankara'nın yolunu tutarken, 2019 yılının baharında ANAMED'in Ana Galerisi'nde Osmanlı Sefarad topluluklarının İstanbul'dan yayılmalarını inceleyen yeni sergi "[Sefaradların Yolu](#)" gerçekleşiyor.

Geçen yılın bursiyerlerine veda ettiğimiz bu yaz başından beri, ANAMED'in programı, Çatalhöyük ve diğer sergilerin yanı sıra konuşmalar, organizasyonlar, yaz programları ve daha niceleri ile doluydu. ANAMED'in "Kütüphane Konuşmaları" dizisi, Türkiye'nin önde gelen tarih kurumu [Tarih Vakfı](#) ile ortaklaşa olarak yeniden oluşturul-

du. Yaz aylarında gerçekleşen ve yakında gerçekleşecek olan konuşmalar arasında önde gelen biliminsanlarının, Anadolu tarihi ve coğrafyasının geniş kapsamı dahilinde çeşitli konularda yapacağı konuşmalar var. Mayıs ayında düzenlenen bir diğer panel ise [Yirminci Yüzyıl Dönümünde Osmanlı ve Osmanlı Sonrası Kentler\(in\)de Teknoloji Tarihi](#) konularına odaklandı.

Özveri eğitmenlerimiz sayesinde gelişen [Osmanlıca, Anadolu'nun Kadim Dilleri](#) ve [Kapadokya](#) ile ilgili yaz programları bu yıl daha da çok rağbet gördü. 2018 yazında, aynı zamanda ortaklaşa desteklenen ve koordine edilen yeni [Bizans Epigrafisi Yaz Programı](#) gerçekleştirildi. Programda bir grup biliminsanı, bir hafta boyunca seminerler ve tartışmalara katıldı, İstanbul'da bulunmanın keyfini çıkartarak, kentin bilinen ve az bilinen anıtlarını yakından incelediler.

Yazın gerçekleşen bir diğer gelişme, Koç Üniversitesi mezunu Alican Kutlay'ın yayıncı uzman yardımcısı olarak işe başlamasıydı. Özge Ertem ve Alican Kutlay'ın koordinatörlüğünde, Ivana Jevtić ve Suzan Yalman'ın, 2015 yılında, [10. Uluslararası ANAMED Yıllık Sempozyumunun ardından hazırladığı](#) yayınının hem İngilizcesi hem de Türkçesi yakında okurları ile buluşacak. Bunu akademik yıl içerisinde çıkacak birçok yayını izleyecek.

Her yıl olduğu gibi, yaz sonunda yani yeni akademik yılın başlangıcında yeni bir ANAMED bursiyer grubunun ağırlıyoruz. Bu yılki [Doktora, Doktora sonrası ve kıdemli bursiyerlerin](#) araştırmaları ANAMED'in bilindik kronoloji ve metodolojik alanlarından olmakla birlikte, kısa tanıtım toplantıları sırasında bursiyerlerimizin sundukları yepyeni projeleri, konuları Koç Üniversitesi ailesini oldukça heyecanlandırdı. Büyük ANAMED ailesinin diğer üyelerinin de kütüphaneyi kullanırken, etkinliklere katılırken ya da ANAMED'de yıl boyu sağlamaya çalıştığımız araştırma olanaklarından yararlanırken bursiyerlerimiz ile tanışıp kaynaşacaklarını umuyoruz.

Chris Roosevelt
ANAMED Direktörü

HABERLER

ANAMED "Koç Topluluğu En Başarılı Koçlular" Ödüllerinde Birincilik Kazandı

Koç Topluluğu genelinde her yıl düzenli olarak yapılan "[En Başarılı Koçlular](#)" ödüllerine bu yıl Koç Üniversitesi adına ANAMED ekibi aday gösterildi. "Dijitalleşenler" kategorisinde "Çatalhöyük ile Dijitalleşen Arkeoloji" projesini sunan ANAMED ekibinden Şeyda Çetin, Duygu Tarkan, ve Buket Coşkuner birincilik ödüllerini alarak "En Başarılı Koçlu" seçildiler.

ANAMED'in "[Bir Kazı Hikayesi: Çatalhöyük](#)" sergisi kapsamında, sanatçı Refik Anadol, Çatalhöyük'te 25 yıl boyunca yürütülen bilimsel araştırmalarda kaydedilen 250 bin buluntuya ait 2,8 milyon girdiyi yapay zeka algoritmalarının da kullanılarak hazırladığı veri heykelinde görselleştirdi. Arçelik'in teknoloji sponsorluğu ve Pattu Mimarlık'ın tasarımıyla kurulan eser, [UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde bulunan Çatalhöyük'teki](#) kazılarda keşfedilen bulgular arasındaki beklenmedik ilişkileri ortaya çıkararak hem araştırmacılar hem de genel izleyici için ilham veren yeni yorumlar ortaya koyuyor.

EKİBE YENİ KATILANLAR

Alican Kutlay

Lisans ve yüksek lisans derecelerimi Koç Üniversitesi Arkeoloji ve Sanat Tarihi ile beraber Tarih bölüm-

lerinden aldıktan sonra Temmuz 2018 itibarıyla ANAMED'de Yayın İşleri Uzman Yardımcısı olarak görev almaya başladım. Bir yandan da erken Bizans dönemi İstanbul'unun (Konstantinopolis) gündelik yaşamı ve kentsel tarihi alanlarında doktora çalışmalarımı sürdürmekteyim. On yıldan fazla bir süredir kullanıcı olduğum ANAMED'in bir parçası olmak beni evimde gibi hissettiriyor ve geldiğim yere katkı yapmaktan dolayı da oldukça mutluyum.

ANAMED BURSİYERLERİ

ANAMED bursiyerleri 2018–2019 akademik yılına başladı

ANAMED 2018–2019 akademik yılına [yeni bursiyerleri](#) ile birlikte oldukça dinamik bir programla başladı. 17 Eylül'de başlayan oryantasyon programı dahilinde bursiyerler, dokuz aylanı geçirecekleri ANAMED, ANAMED etkinlikleri, Merkez Han ve Beyoğlu üzerine sunum ve turlar ile bilgilendirildiler. 21 Eylül'de ise Koç Üniversitesi Arkeoloji ve Sanat Tarihi ile beraber Tarih bölümü öğretim üyeleri ve Merkez Han Enstitülerinin de katılımıyla Divan Brasserie'de "Hoşgeldin Resepsiyonu" düzenlendi. Oryantasyon programının son etkinliği ise Rumeli Feneri Kampüsü'nde gerçekleşti. Bursiyerler, onar dakikalık sunumlar ile ANAMED'de gerçekleştirecekleri [projelerini](#) öğretim üyeleri ve öğrenciler ile paylaştı. Oldukça hareketli başlayan akademik yıl, aynı dinamizmle devam edeceğe benziyor.

SERĞİ

YUSUF FRANKO ANKARA'DA

Yusuf Franko'nun İnsanları: Bir Osmanlı Bürokratinin Karikatürleri

Ömer M. Koç Koleksiyonu

Çankaya Belediyesi,
Zülfü Livaneli Kültür Merkezi

Kasım 2018 – Ocak 2019

Küratör: Bahattin Öztuncay
Sergi Metinleri: K. Mehmet Kentel
ANAMED Galeri Küratörü: Ebru Esra Satıcı
Tasarım: Yeşim Demir Pröhl

ANAMED, 2017 yılında ziyarete açtığı "[Yusuf Franko'nun İnsanları: Bir Osmanlı Bürokratinin Karikatürleri](#)" sergisini Kasım 2018'de Ankara Zülfü Livaneli Kültür Merkezi'ne taşıyacak. 19. yüzyıl sonu Osmanlı bürokrati, Hariciye Nazırı, Mutasarrıf, cemiyet adamı ve aynı zamanda oyunbaz bir karikatürist olan Yusuf Franko Kusa Bey'e ait karikatür albümü ANAMED sergisiyle gün yüzüne çıkmış; dönemin yüksek cemiyet mensupları, Osmanlı paşaları, Levantenler, sanatçılar ve diplomatların hiciv yüklü portreleri

ilk kez ziyaretçiler ile buluşmuştu. İstanbul'da yoğun ilgi gören sergi, 19. yüzyıl sonunda Yusuf Franko'nun da parçası olduğu renkli sosyal çevreyi ve İstanbul'un küresel mekânlarını gözlemlemeleri için bu kez Ankaralıları imkân sunacak. "Yusuf Franko'nun İnsanları", Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezi (ÇSM) ve Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu desteğiyle Ankara'ya taşınacak. Kesinleşecek açılış tarihini ANAMED websitesi ve sosyal medya hesaplarından takip edebilirsiniz.

SERĞİ

"Bir Kazı Hikâyesi: Çatalhöyük" Sergisi Londra'da

Bir Kazı Hikâyesi: Çatalhöyük

The Brunei Gallery, SOAS

12 Ekim – 15 Aralık 2018

Küratör: Duygu Tarkan

Sergi Yönetimi ve İçerik Geliştirme: Şeyda Çetin

Danışman: Ian Hodder

Tasarım: PATTU Mimarlık

ANAMED'in 2017 yılında açtığı ve en çok ziyaret edilen sergisi olan "[Bir Kazı Hikâyesi: Çatalhöyük](#)" School of Oriental and African Studies'in (SOAS) davetiyle Londra'ya taşındı. 25 yıldır Çatalhöyük'te sürdürülen arkeolojik kazıların bilinmeyen yönlerini yenilikçi sergileme teknikleriyle sunan sergi, 12 Ekim'de Russell Square'de bulunan Brunei Gallery'de açıldı. Çatalhöyük Araştırma Projesi tarafından yürütülen bilimsel çalışmaların anlatımında üç boyutlu modellemeyle seçili buluntuların yeniden üretilmesinin yanı sıra kazı alanlarında girilemeyen noktaların detaylarının incelendiği lazer tarama görüntüleri sergileniyor. Medya sanatçısı [Refik Anadol](#)'un ilk kez arkeolojik bir veri tabanını makine zekâsı ile yorumladığı dijital eser, serginin merkezinde yer alarak bilimsel çalışmaların verileriyle olan ilişkisini izleyiciler için bir deneyime dönüştürüyor. Ayrıca, sergi kapsamında kurulacak VR (sanal gerçeklik) yeniden canlandırması, ziyaretçileri bin yıllar öncesinde Çatalhöyük yerleşmesinde bir yolculuğa çıkarıyor. Çatalhöyük kazılarının ana sponsoru olan Yapı Kredi'nin katkılarının yanı sıra Grundig'in teknoloji sponsorluğunda gerçekleştirilen sergi, 15 Aralık 2018'e kadar açık kalacak.

HABERLER

ANAMED 24. Avrupa Arkeologlar Derneği (EAA) Yıllık Toplantısı'nda

ANAMED ekibinden Duygu Tarkan ve Şeyda Çetin, 5–8 Eylül 2018 tarihleri arasında Barselona'da düzenlenen "[Avrupa Arkeologlar Derneği \(EAA\) 24. Yıllık Toplantısı](#)"na katıldılar. EAA konferansları, Avrupa arkeologları arasında arkeolojik araştırmaların ve bilgi alışverişinin geliştirilmesini teşvik etmek amacıyla her yıl düzenlenmektedir. Bu yıl da, disiplinlerdeki mevcut kaygıları tartışmak için yaklaşık üç bin arkeolog bir araya geldi. Akademik oturumlara ek olarak, paralel bir dizi etkinlik düzenlendi ve bunlardan biri de Sanal Gerçeklik sergileri oldu. ANAMED Ekibi ve Haluk Diriker (video oyun tasarımcısı), "Bir Kazı Hikâyesi: Çatalhöyük" sergisi kapsamında [LEAP] (LEarning of Archaeology through Presence) Projesi'nden uyarlanan VR ile Çatalhöyük deneyimi projesi ile yer aldı.

Son yıllarda, VR'nin sürükleyici ve etkileşimli yetenekleri sayesinde, erken kültürlerin yaşamlarını daha doğrudan anlamak için yeni fırsatlar ortaya çıktı. [LEAP] projesi, bu disiplinlerarası kesişim noktasını, teorik ve metodolojik bir çerçevede araştırarak, uygulayarak ve değerlendirerek geliştirmeyi amaçlayan Çatalhöyük'ün bir çok VR uyarlamasından biridir. Projenin arkasındaki fikir, yerleşmeyi arkeolojik araştırmalar üzerinden yeniden yaratmak, "o dönemde ve orada olmak" duygusunu uyandırmak ve Çatalhöyük'teki yaşamı anlatan deneyimleri değerlendirmek oldu.

Ayrıca, konferansta Duygu Tarkan "[More than a Potsherd: Neolithic Çatalhöyük](#)" başlıklı bir sunum ve Şeyda Çetin de "[Digital Tools to Learn and Engage: Archaeological Exhibitions' Future Imagined in the Virtual Era](#)" ile "[Photography and Archaeological Collections: Documenting and Archiving Treasures of the Past](#)" başlıklı iki sunum gerçekleştirdi.

Kütüphaneden Haberler

ANAMED Kütüphanesi'nde 2018 bahar ve yaz dönemleri oldukça hareketliydi. Yeni kadro ve yeni fiziksel mekân giderek daha etkin hizmet vermeye başladı ve sayısı günden güne artan kullanıcıları ile kütüphane sonbaharı karşıladı. Eylül ayında [2018–2019 bursiyerlerinin](#) de gelişile resmen başlayan güz dönemi bir dizi yeniliği beraberinde getiriyor.

Kütüphanenin bilinirliği arttıkça üyelik başvurularında da gözle görülür bir artış yaşanıyor. Koç Üniversitesi mensubu olmayanlar tarafından da kütüphanenin kullanımını sağlayan [dış üyelik sistemi](#) gözden geçirilerek yenilendi. Rektörlük hukuk birimi ile koordine olunarak yapılan bu yenileme ile hem Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na uyum sağlandı, hem de koşul ve kurallar eskisinden daha net çizgilerle belirlen-

miş oldu. Yaz rahatının ortadan kalktığı ve kullanımın yoğunlaştığı bugünlerde kurumsal çerçevenin iyi işliyor olması bizlerin ve kullanıcıların gündelik hayatını kolaylaştırıyor.

Toplam sayısı 25.000 sınırını aşan [katalogumuz](#), merkez kütüphane tarafından tasarlanan bir süreç dahilinde 2018'in ilk aylarından itibaren sayım işlemine tabi tutuldu. Bu sayım, bir öncekinden itibaren geçen iki yılın ve aradaki inşaat sürecinin oldukça az sayıda kayıpla geçildiğini bize göstererek raf düzenini topyekün kontrol etmemize ve böylece en önemli teknik bakımı yapmamıza da vesile oldu.

Hem bir araştırma mekânı olarak, hem de çeşitli konularda diyalog kanallarının açıldığı ve şekillendiği bir yapı olarak kütüphane, sabit kullanıcıla-

YAZ PROGRAMLARI

Anadolu'nun Kadim Dilleri: Hititçe, Akkadça ve Luvice

23 Temmuz – 17 Ağustos 2018

Hititçe, Akkadça ve Luvice dillerinin yanında, çivi yazısına kapsamlı bir giriş sunan [Anadolu'nun Kadim Dilleri Yaz Programı](#) bu yıl [üçüncü defa katılımcılarına ev sahipliği yaptı](#). Dört haftalık yoğun program, dünyanın farklı yerlerinden gelen altı öğrencinin katılımı ile gerçekleşti. Katılımcılar, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi'nden Selim Ferruh Adalı, Bilkent Üniversitesi'nden İlgi Gerçek ve İstanbul Üniversitesi'nden Hasan Peker eğitimliğinde, Anadolu tarihine ışık tutan en eski yazılı belgelerin dilleri olan Hititçe, Akkadça ve Luvice'ye giriş derslerini tamamladılar. Ayrıca, School of Oriental and African Studies'den (SOAS) Mark Weeden, Akad çivi yazısı ile kaydedilmiş Gılgamış Destanı'nı konu alan bir konuşma gerçekleştirdi.

İstanbul Arkeoloji Müzeleri Çivi Yazılı Tabletler arşivini ziyaret ederek, Sümerlerden Hititlere çivi yazılı tablet örneklerini yakından inceleme imkanı bulan öğrenciler ile ayrıca kil tablet üzerine çivi yazısı uygulamasının denendiği bir atölye çalışması da yapıldı.

Osmanlıca Yaz Programı

25 Haziran – 3 Ağustos 2018

Program koordinatörlüğünü Hakan Karateke'nin yaptığı [Osmanlıca Yaz Programı](#), Türkiye ve yurtdışındaki çeşitli üniversitelerden [on dört doktora öğrencisinin katılımı ile bu yıl tekrar düzenlendi](#). Orta ve ileri derece Osmanlıca dersleri, Sabancı Üniversitesi'nden Ferenc Csirkes, Columbia Üniversitesi'nden Ahmet Tunç Şen, Chicago Üniversitesi'nden Nazlı İpek Hüner Cora ve Boğaziçi Üniversitesi'nden Yaşar Tolga Cora tarafından verildi. Osmanlıca derslerine ek olarak, Gheis Ebadi Farsça; Zainab Hajhasan da Arapça dersleri verdi. Program kapsamında ayrıca, Boğaziçi Üniversitesi'nden Halim Kara, Ahmet Ümit'in *İstanbul Hatırası* (İstanbul: Everest, 2010) adlı kitabından yola çıkarak İstanbul'un karmaşık ve çok anlamlı görselleri üzerine bir konuşma verdi. Dil derslerini pratik olarak da uygulayabilmeleri ve kendi araştırmalarını gerçekleştirebilmeleri için kurs öğrencilerine "Başbakanlık Osmanlı Arşivleri" ve "Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi"ne geziler düzenlendi.

Kapadokya Yaz Programı

18 Haziran – 3 Temmuz 2018

İki yıl aradan sonra tekrar düzenlenmeye başlanan [Kapadokya Yaz Programı](#), öğrencilerine Kapadokya'da rehberli geziler, araştırmalar ve sunumlar eşliğinde, bölgenin Bizans geçmişine ait zengin kültürel mirasın, tarihsel ve sanatsal bağlamda kavramsallaştırılması konusunda ışık tuttu. Pennsylvania Üniversitesi'nden (UPenn) Robert Ousterhout ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nden B. Tolga Uyar önderliğinde [on dört katılımcı, araziye ve üzerindeki anıtları yorumlamanın farklı şekillerini öğrendiler](#).

rına hizmet vermenin ötesinde herkese açık etkinlikler düzenlemeye de devam ediyor. Geçtiğimiz dönemde bunların en heyecanlısı şüphesiz Kütüphane Konuşmaları oldu. 2018 yılında yeni bir kimlikle düzenli olarak yapılmasına karar verilen ve [Tarih Vakfı](#) ortaklığında yeniden tasarlanan Kütüphane Konuşmaları şimdide dek yedi kez düzenlendi ve yılın geri kalan kısmı için de planlandı. Şimdiye kadar sırasıyla Rustam Shukurov, Lynn Jones, Deniz Türker & Ahmet Ersoy, Edhem Eldem, Brigitte Pitarakis, Saadet Özen, Alexis Rappas gibi çok değerli konuşmacıların ağırlandığı seride konuşmaların özellikle bazıları çok yoğun ilgi gördü ve kütüphane mekânı belki de daha önce hiç olmadığı kadar çok kişiyi ağırladı ve ağırlamaya devam edecek. Kütüphane konuşmaları kapsamında Zeynep Çelik

ve Ayşe Özil de önümüzdeki dönemde ANAMED Kütüphanesi'nde olacak. Bir sonraki konuşmanın detayları [ANAMED web sitesi](#) ve [sosyal medya kanallarından](#) takip edilebilir.

ANAMED Kütüphanesi'nin çevre kurumlarla ve kullanıcılarla alışverişi de her alanda sürüyor. Beyoğlu'nda bulunan araştırma merkezi kütüphanelerinin kurumsal işbirliği [BiblioPera](#) bünyesinde somutlaşırken genişlemeye de devam ediyor. ARIT-İstanbul ve ÇEKÜL kütüphanelerinin ardından [Yapı Kredi Araştırma Kütüphanesi](#) de katalog kayıtlarını uyumlaştırarak BiblioPera'ya katılmaya hazırlanıyor. Önümüzdeki günlerde tamamlanacak olan bu katılım ile birlikte üye kurum sayısı on ikiye çıkacak ve araştırmacılara daha da geniş bir yelpazede bilgi akışı sağlanabilecek.

Tüm bunlar olurken katalog geliştirme çabalarımız da çeşitli platformlarda sürüyor. Araştırmacıların yayın önerilerini daha etkin bir biçimde ve daha geniş bir kitleden alabilmemizi sağlayacak olan form sistemi bu amaçla geçtiğimiz günlerde kullanıma açıldı. ANAMED web sitesi üzerinden "Kütüphaneye" sekmesine gidilerek "[Kitap İstekleri](#)" linki takip edilerek istekler iletilebilir. Bu katılımcı yapı sayesinde koleksiyonumuzu nitelik ve nicelik bakımından daha da geliştirmeyi amaçlıyoruz.

İlham veren bir sonbahar dileğiyle...

Berkay Küçükbaşlar

ANAMED Kütüphane Sorumlusu
bkucukbaslar@ku.edu.tr

ÇALIŞTAY

Bizans Epigrafisi Yaz Programı*

İstanbul, 3–9 Eylül 2018

Program Organizatörleri:
İda Toth ve Andreas Rhoby

İstanbul'un epigrafik mirası, hem [bir hafta boyunca devam eden](#) aydınlatıcı seminer sunumları hem de ilham verici tartışma, yürüyüş ve sohbetle dolu ziyaretlerle zengin ve sürükleyici bir biçimde çalışıldı. Program süresince Bizans epigrafisi ve yazıtları alanlarında araştırmalarını sürdürmekte olan kırktan fazla akademisyenden oluşan grup, yeni fikirler edinmenin ve birbirlerinden öğrenmenin tadını çıkardı. Organizasyonun yüksek etkileşimli ve çok disiplinli yapısı sayesinde yazıtlara farklı açıdan yaklaşmanın, metin, görsel ve materyal kültür uzmanları arasında bir diyalog başlatmanın ve de en önemlisi, yazıtların ait oldukları yerlerde incelenmelerinin ne denli değerli olduğu en çok dikkat çeken noktalardan bazılarıydı. İnanıyoruz ki yazıtların Bizans toplumundaki anlamları ve oynadıkları rolün daha kapsamlı olarak anlaşılması bu çabaların tümünün sürdürülmesi yoluyla mümkün olacaktır.

Böylesi bir programa sağladığı cömert katkı için Koç Üniversitesi Stavros Niarchos Vakfı, Geç Antik Çağ ve Bizans Araştırmaları Merkezi'ne (GABAM) müteşekkirimiz. Eğitim ve araştırmaları destekleme konusunda olağanüstü bir sicile sahip Koç Üniversitesi Anadolu Medeniyetleri

Araştırma Merkezi (ANAMED) ise harikulade olanaklarıyla İstanbul'da geçirdiğimiz süre boyunca hepimize mükemmel ev sahipliği yaptı. Bizans Epigrafisi Yaz Programı'nın hazırlanması iki yıl sürdü; İstanbul'da bulunan meslektaşlarımızla karşılıklı fikir alışverişiyle ve ev sahibimizden İstanbul, Oxford ve Viyana'da bağlı olduğumuz kurumlardan aldığımız destekle, özenle hazırlanmış, iddialı bir içerik geliştirebildiğimiz için çok şanslıyız. Ancak, tabii ki girişimimizin başarısını tamamen katılımcılarımız sayesinde oldu. Uzmanlıklar, heyecanları, ilham verici katkıları ve bitmek bilmeyen enerjileri sayesinde faydaları uzun yıllar boyunca sürecektir programın hem geliştirici hem de coşku verici bir deneyim olmasını sağladılar.

Bu programı hazırlama amacımız, akademik disiplin olarak Bizans Epigrafisi üzerine yapılan çalışmalarını geliştirmek ve daha fazla işbirliği geliştirme imkânı yaratmaları için uzmanlara ve akademik kurumlara ilham vermektir. Gerek katılımcılardan gerekse uluslararası aka-

demik çevrelerden aldığımız tepki, bu alandaki çalışmalara büyük bir gereksinim duyulduğu ve benzer program ve girişimlere yönelik bir talep olduğunu kesin olarak ortaya koydu. Bizans Epigrafisi Yaz Programı'nın İstanbul gibi Türkiye'nin kültürel başkentinde toplanması birçok açıdan yararlı oldu ve artık 2021'de İstanbul'un ev sahipliği yapacağı Uluslararası Bizans Araştırmaları Kongresi'ni daha da büyük bir heyecanla bekliyor olacağız.

*Bizans Epigrafisi Yaz Programı, [Koç Üniversitesi Stavros Niarchos Vakfı](#), [Geç Antik Çağ ve Bizans Araştırmaları Merkezi \(GABAM\)](#) tarafından düzenlenmiş ve finanse edilmiştir.

Program, [Oxford Üniversitesi Geç Antik Çağ ve Bizans Araştırmaları Bölümü](#) ve [Oxford Bizans Araştırmaları Merkezi](#), [Avusturya Bilimler Akademisi Ortaçağ Araştırmaları Enstitüsü](#), [Bizans Araştırmaları Bölümü](#) ve [Koç Üniversitesi Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi \(ANAMED\)](#) işbirliğiyle düzenlenmiştir.

SERGI

Kültürel Mirasa Büyüteçle Bakmak: Tarihin Merkezine Seyahat

Ebru Esra Satıcı

"Tarihin Merkezine Seyahat" gibi tarih odaklı sergilerin, Avrupa Kültürel Miras Yılı'nın bu yılki "Bizim Mirasımız: Geçmişle Geleceğin Buluştuğu Yer" sloganında olduğu gibi geçmişin gelecek ile buluştuğu fiziksel alanlar olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü her sergi, tüm geçici (efemeral) özülle sınırlandırıldığı mekân ve zaman diliminde ziyaretçilere bir çeşit yolculuk vaat eder. "Tarihin Merkezine Seyahat", daha başlığından bu vaadi açığa vuran bir sergi. Fotoğraf misyonu ekibinde bulunan mabeyinci Mehmed Emin'in Jules Verne'in *Arzın Merkezine Seyahat* kitabının çevirisine göndermeyle Türkçede bu şekilde isimlendirdiğimiz sergide, ziyaretçi fotoğraflar ile mekânsal ve zamansal bir yolculuğa çıkar: Tarih 1886'dır, birkaç adım mesafede Bursa'nın panoramik manzarası, Eskişehir'de bir sokak ve Yenişehir'de bir camiye görür. Sorgulayan bir zihne sahipse sorularla örülü zihinsel bir yolculuğa da çıkabilir, fotoğrafların kamera arkasını ve amacını merak eder. Aynen sergi içeriğini hazırladığımız uzun toplantıların bir tanesinde fotoğrafların üretim aşamasındaki emeği hayal etmeye çalıştığımız gibi; fotoğraflamaya yarayacak cihazlar, fotoğraf makinesi ve camlar, vs., –muhtemelen yük hayvanları ile– deniz ve karayolu üzerinden İstanbul'dan Eskişehir'e kadar taşınmış. Fotoğraflanmak istenen coğrafya, yapı ve insanların önünde dev düzenekler kurulmuş. Fotoğraflardan belli ki etnografik fotoğraflar için sahneleme yapılmış; kimin nerde nasıl duracağı önceden çalışılmış.

Uzun süren fotoğraflama zamanlarında fotoğrafçılar da fotoğraflanılan insanlar da hareketsiz beklemiş. Bundandır ki bazı etnografik fotoğraflarda uzun süre hareketsiz duramayan insanlar hareketli, biraz da "hayaletli" fotoğraflara sebep olmuşlar. Sonra cam negatiflerin de dahil olduğu tüm teçhizat İstanbul'a geri taşınmış ve fotoğraf kâğıtlarına basılmış. İşlemler devam etmiş: özellikle dev panoramik fotoğrafların zorlu bir paspartu sürecinden geçtiğini tahmin ediyoruz. Paspartinun üstüne altın renkli süslemeler yapılmış ve el yazısı altyazılar eklenmiş. 19. yüzyıl sonunda bu işlerin ne kadar zahmetli olduğunu ve bu sebeple fotoğrafın, özellikle bu albümlerin küresel olarak ne kadar kıymetli, nadir somut kültürel miraslar olduğunu anlayabiliriz.

Hem yapım süreci, hem teknik hem de "geçmiş zaman sabrından" evrensel olarak öğreneceğimiz çok şey var. Örneğin, şimdi hepimiz ağırlığı birkaç yüz gramı aşmayan yüksek pikselli telefonlarımızla galerideki istediğimiz fotoğrafı ya da galerinin tamamını birkaç saniyede fotoğraflayabilecek durumdayız. Bu sergi özelinde geçmiş ile kurduğumuz ilişki aşıkâr, peki geleceğe nasıl bir köprü kuruyoruz? Gelecekte bazı distopik dizilerde olduğu gibi tek bir göz kırpmamızla fotoğraf çekecek hale gelir miyiz? Şu an günde gigabaytlarca çektiğimiz fotoğrafı gerçekten saklayabilecek miyiz? Telefonlarımızı istiflediğimiz dijital fotoğraflarımız albümdeki fotoğraflar gibi yaklaşık 130 yıl

sonra bulunabilecekler mi? Bulunsalar da kıymetli olacaklar mı? Yoksa sergilediğimiz fotoğraflar sayıca ve görece az ve yapım aşamaları bu kadar zahmetli, özenli olduğu için mi bu kadar kıymetliler? Bu sorulara şimdilik kesin cevap verebilmemiz belki imkânsız ama bir serginin bunları sorgulaması cevap bulma yolunda güzel bir adım.

21. yüzyılda yaşarken, geçmişten aldığımız mirasın ne kadarını geleceğe iletebileceğimiz başlı başına bir soruyken, 21. yüzyıla ait hangi mirasları geleceğe bırakacağımız daha da büyük bir soru işareti. Gelecek kuşaklar bizden kalan hangi somut ya da soyut şeyleri "kültürel miras" olarak nitelendirecekler? Şu an hiç onaylamadığımız varlıkların dünyanın tekinsiz gidişiyile gelecekte o kategoriye sokulması mümkün mü?

Görünürlüğün neredeyse her şey olduğu Instagram çağında, benim de dahil olduğum sergi profesyonelleri işlerinde eski yöntemlerle yeni teknikleri birleştirerek halka sunmaya özen gösteriyor. Sergiler, kültürel miras hakkında farkındalık yaratmak için toplumun değişik katmanlarına rahatlıkla ulaşabilecek mecralar. Her sergi ile kültüre, kültürel mirasın bugün ve geleceğine büyüteç tuttuğumuzu söyleyebiliriz.

• Yazının orijinal versiyonu *Psikeart* dergisinin Kültürel Miras ve Kimlik konulu Eylül-Ekim 2018 sayısında yayımlanmıştır.

FOTOĞRAF: MAZLUM DEMİR

Tarihin Merkezine Seyahat

Fotoğraf ve Osmanlı Köklerinin Yeniden Keşfi (1886)

Ömer M. Koç Koleksiyonu

10 Mayıs 2018 –
6 Ocak 2019

Küratörler: Bahattin Öztuncay,
Ahmet Ersoy, Deniz Türker
ANAMED Galerisi Küratörü:
Ebru Esra Satıcı
Sergi Tasarımı: Yeşim Demir Pröhl

II. Abdülhamid'in özel bir keşif gezisi misyonuyla hazırlatıp Almanya şansölyesi Otto von Bismarck'a hediye ettiği üç cilt fotoğraf albümünü merkezine alan "[Tarihin Merkezine Seyahat](#)", 6 Ocak 2019'a kadar uzatıldı.

Albümler, Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk başkenti Bursa ile Yenişehir, İznik, Söğüt ve Bozüyük gibi erken Osmanlı yerleşim birimlerini kapsamlı olarak belgelemek amacıyla dönemin önde gelen fotoğrafçı ve ressamlarından oluşan keşif heyetinin bölgedeki çalışmaları sonucu hazırlandı. Keşif gezisi rotası üzerindeki dramatik manzara, kasaba

ve anıtların yanı sıra bölge sakinleri, özellikle çevrede yaşayan Türkmen yörük aşiretlerinin görüntülediği orijinal ve altlarında el yazılı bilgilerin olduğu fotoğraflar, kendilerine farklı koleksiyonlardan eşlik eden tamamlayıcı belge, görsel ve yayınlarla birlikte ilk kez bir arada ANAMED Galerisi'nde sergileniyor. Arşiv belgelerinin izinde ziyaretçilere keşif gezisi rotasına davet eden "[Tarihin Merkezine Seyahat](#)", Osmanlı İmparatorluğu'nun köklendiği toprakların, bu efsanevi coğrafyanın uzak geçmişine dair var olan hafıza katmanlarının fotoğraf yoluyla nasıl geri kazanıldığını ve yeniden yaratıldığını ortaya koymaya çalışıyor.

PANEL

Yirminci Yüzyıl Dönümünde Osmanlı ve Osmanlı Sonrası Kentler(in)de Teknoloji Tarihi

24–25 Mayıs 2018

"Yirminci Yüzyıl Dönümünde Osmanlı ve Osmanlı Sonrası Kentler(in)de Teknoloji Tarihi", IFEA, SHOT ve ANAMED işbirliği ile 24–25 Mayıs tarihlerinde gerçekleşti. 24 Mayıs'ta ANAMED'de Nurçin İleri'nin moderatörlüğünde düzenlenen panele, Francesca Bray ve Darina Martykánová konuşmacı olarak katıldı. Avrupa Birliği'nin desteğiyle Türkçe simultane çevirinin de yapıldığı panel, çalıştayın ilk etkinliğiydi. Bu iki günlük çalıştayda hedeflenen ise, Teknoloji Tarihi üzerine çalışan akademisyenlere fikir alışverişini sağlayabilecekleri bir alan yaratmaktı.

ÇALIŞTAY

Fotoğrafın İlk Yüzyılı

Osmanlı ve Osmanlı Sonrası Topraklar(ın)da Fotoğrafı Tarihselleştirmek (1839–1939)

19–21 Haziran 2018

ANAMED, Boğaziçi Üniversitesi Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi ve IFEA İstanbul işbirliği ve LabEx Med ve Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu desteğiyle

Göç, savaş, kültürel miras, kişisel koleksiyonlar, cinsiyet çalışmaları, propaganda ve görsellerin dolaşımı gibi çeşitli konulara odaklanan ve "[Tarihin Merkezine Seyahat](#)" sergisinin paralel etkinliği olarak düzenlenen [çalıştay](#), 1839–1939 yılları arasında bugünkü Türkiye, Balkanlar, Orta Doğu ve Kafkasya'yı kapsayan Osmanlı coğrafyasındaki fotoğraf teorisi ve pratiklerini derinlemesine incelenebileceği bir platform oluşturdu. Çalıştay, çoğunluğu genç araştırmacılardan oluşan yirmi beşin üzerinde uluslararası katılımcıyla gerçekleşti. Çalıştay kapsamında ANAMED Galerisi'nde küratörlü sergi turu düzenlenmesinin yanı sıra Boğaziçi Üniversitesi Arşivi ve Yapı Kredi Kültür Merkezi'ne ziyaretler gerçekleştirildi.

İstiklal Caddesi No:181, Merkez Han
34433 Beyoğlu, İstanbul, Türkiye

T: +90 (0)212 393 6000

F: +90 (0)212 245 1761

E: anamed_info@ku.edu.tr

Anamed.kocuni

kocuni_anamed

kocuni_ANAMED

ANAMED

anamed.ku.edu.tr

YAYINLAR

Devşirme Malzemenin (Spolia) Yeniden Doğuşu: Antikçağ'dan Osmanlı'ya Anadolu'da Objelerin, Materyallerin ve Mekanların Sonraki Yaşamları

Editörlüğünü Koç Üniversitesi Arkeoloji ve Sanat Tarihi bölümünden (ARHA) Suzan Yalman ve Ivana Jevtić'in yaptığı [10. Uluslararası ANAMED Yıllık Sempozyumu'nun](#) bildiri kitabı *Devşirme Malzemenin (Spolia) Yeniden Doğuşu: Antikçağ'dan Osmanlı'ya Anadolu'da Objelerin, Materyallerin ve Mekanların Sonraki Yaşamları* (İstanbul: ANAMED, 2018), İngilizce versiyonu *Spolia Reincarnated: Afterlives of Objects, Materials, and Spaces in Anatolia from Antiquity to the Ottoman Era* (İstanbul: ANAMED, 2018) ile eş zamanlı olarak önümüzdeki günlerde raflardaki yerini alacak. Devşirme malzeme (*spolia*) çalışmaları üzerine en yeni araştırmalardan ortaya çıkan bu yayının ve içerisindeki makaleler, yüzyıllar boyunca Anadolu'da meydana gelmiş çeşitli şekil ve türlerdeki yeniden kullanımı kültürlerarası bir perspektiften inceliyor.

GELECEK SERGİ

Sefaradların Yolu

Şubat–Haziran 2019

Küratörler: Oscar Aguirre Mandujano, Kerem Tınaz

Tasarım: BAREK

ANAMED Galeri Küratörü: Şeyda Çetin

Yirminci yüzyıl başlarında Osmanlı Sefarad Yahudileri'nin bir kısmı, Osmanlı topraklarını bırakarak farklı yönere doğru yola çıktı. Yolculuklarının bir çok nedeni vardı. Kimisi yeni ekonomik ve sosyal olanaklar bulma umundayken; kimisi sadece arkadaşlarını ve ailesini takip ediyordu. Motivasyonları ne olursa olsun, bu yolculuklarında yalnız değillerdi. Gelenekleri, görenekleri, yaşam tarzları, anıları ve pek çok kişisel eşyaları da bu yolculukta onlara eşlik etti. Rodos, İstanbul, Selanik gibi yerlerden yola çıkan Osmanlı Sefarad Yahudileri için Seattle şehri, yeni evlerini kuracakları uzak varış noktalarından biri oldu.

"Sefaradların Yolu" sergisi, Seattle'da-

ki Osmanlı Sefarad Yahudisi cemaatinin maddi kültürüne odaklanarak cemaatin transnasyonal hikayesini anlatıyor. Osmanlı topraklarından Seattle'a götürülen ve bugün University of Washington Sephardic Studies Collection'da (Washington Üniversitesi Sefarad Çalışmaları Koleksiyonu) bulunan kişisel eşyalar ışığında, Seattle'daki Sefarad Yahudileri'nin günlük hayatlarındaki Osmanlı mirasının izlerini sürüyor. "Sefaradların Yolu", Seattle'da ve Amerika'nın diğer bölgelerinde yaşayan Osmanlı Sefarad Yahudileri'nin kişisel eşyalarının hikâyesini başladığı yere geri getirerek, bu konuda yapılmış ilk sergi çalışmalarından biri olma özelliğini taşıyor.

Solomon Bensussen ve Leah Bensussen'in Ketubası (evlilik sözleşmesi), Tekirdağ, 1919, Rabbi Solomon Maimon'un izniyle, Sefarad Çalışmaları Koleksiyonu, Washington Üniversitesi.

TASARIM: ARALDESIGN.UK